

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 579/2021-37

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej, zo sudcu Petra Molnára (sudca spravodajca) a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **STEFE Banská Bystrica, a. s.**, Zvolenská cesta 1, Banská Bystrica, IČO 36 024 473, zastúpenej AKSK, s. r. o., Námestie SNP 15, Banská Bystrica, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Martin Dolník, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 13 C 168/2012 zo 16. júna 2021 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 13 C 168/2012 zo 16. júna 2021 **boli porušené** základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 13 C 168/2012 zo 16. júna 2021 **zrušuje a vec vracia** Okresnému súdu Banská Bystrica na ďalšie konanie.
3. Okresný súd Banská Bystrica **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **460,90 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 8. septembra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), podľa čl. 17 ods. 1 a čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“), ako aj práva

podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 13 C 168/2012 zo 16. júna 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd viedol pod sp. zn. 13 C 168/2012 konanie o určenie vlastníckeho práva k hnutelným veciam a vydanie predmetných hnutelných vecí, pričom ich hodnota bola v žalobe určená vo výške 20 000 eur. Sťažovateľka má v tomto konaní postavenie žalovanej strany (žalovaná v 1. rade). Okresný súd rozsudkom č. k. 13 C 168/2012-1502 z 10. septembra 2020 žalobe vyhovel a zaviazal žalovaných k úhrade trov konania v rozsahu 100 %. Proti tomuto rozsudku podala sťažovateľka elektronicky odvolanie, za ktoré jej bol uznesením okresného súdu č. k. 13 C 168/2012 z 26. januára 2021 vydaným vyšším súdnym úradníkom (ďalej len „uznesenie VSÚ“) vyrubený súdny poplatok podľa položky 1 písm. a) Sadzobníka súdnych poplatkov v spojení s § 6 ods. 2 a 3 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 71/1992 Zb.“) vo výške 600 eur. Okresný súd napadnutým uznesením zamietol sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu VSÚ.

3. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že okresný súd v právnej veci sťažovateľky aplikoval položku 1 písm. a) Sadzobníka súdnych poplatkov a určil súdny poplatok zo sumy 20 000 eur, od ktorej v súlade s § 6 ods. 3 zákona č. 71/1992 Zb. odpočítal sumu 70 eur, tzn. výslednú sumu určil vo výške 1 130 eur, pričom uviedol, že jej bude následne k súdnemu poplatku určenému uznesením VSÚ dorubená suma 530 eur.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Proti napadnutému uzneseniu, ktorým okresný súd zamietol jej sťažnosť, podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje, že okresný súd mal aplikovať poznámku č. 1 k položke 1 Sadzobníka súdnych poplatkov, podľa ktorej zo žaloby na určenie, či tu právo je, alebo nie je, a zo žaloby na vypratanie nehnuteľnosti, bytu a nebytových priestorov alebo na vydanie vecí sa poplatok vyberie podľa písmena b) tejto položky. Ak je predmetom konania viac hnutelných vecí alebo nehnuteľných vecí, poplatok sa vyberie iba za jednu z nich.

5. Sťažovateľka je toho názoru, že so zreteľom na výslovné zákonné určenie postupu pri stanovovaní výšky súdneho poplatku za žalobu o určenie, či právo je/nie je, a žalobu o vydanie vecí v citovanej poznámke č. 1 k položke 1 Sadzobníka súdnych poplatkov nie je prípustným a zákonným postup určenia súdneho poplatku podľa položky 1 písm. a) Sadzobníka súdnych poplatkov, ako tomu bolo v napadnutom uznesení.

6. Sťažovateľka argumentuje, že okresný súd v napadnutom uznesení poukazuje na nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 478/2014-28 z 18. marca 2015, ktorého predmetom

je však základná sadzba tarifnej odmeny, nie priamo otázka súdneho poplatku pričom uvádza, že vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“) neobsahuje výslovné ustanovenie ako poznámka č. 1 k položke 1 Sadzobníka súdnych poplatkov pre stanovenie výšky súdneho poplatku.

7. Podľa názoru sťažovateľky je výklad právneho predpisu, ktorý poskytol okresný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia, ústavne nekonformný, pretože je rozporný „s jednoznačným znením ustanovenia (v danom prípade predmetnej poznámky k položke 1)“... Napadnuté uznesenie považuje za nedostatočne odôvodnené, keďže okresný súd neposkytol jasné a zrozumiteľné odpovede na námietky, ktoré uplatnila v sťažnosti proti uzneseniu VSÚ.

8. V dôsledku napadnutého uznesenia a následného dorubenia súdneho poplatku v zmysle jeho bodu 21 bola sťažovateľka zaviazaná k úhrade súdneho poplatku spolu vo výške 1 130 eur namiesto jeho zákonnej výšky 49,75 eur, tzn. k úhrade čiastky o 1 080,25 eur vyššej, ako je zákonná výška súdneho poplatku v danom prípade. Uhradením súdneho poplatku v „nezákonnej“ výške došlo podľa jej názoru k nedôvodnému zmenšeniu jej majetku a zásahu do jej základných práv majetkového charakteru.

III.

Vyjadrenie okresného súdu

9. Ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie uznesením č. k. II. ÚS 579/2021 z 2. decembra 2021 vyzval okresný súd 21. decembra 2021 na vyjadrenie.

10. Dňa 12. januára 2022 bolo ústavnému súdu doručené vyjadrenie okresného súdu k ústavnej sťažnosti č. k. Spr 4073/21 z 12. decembra 2021, ktorého súčasťou je i stanovisko zákonného sudcu k ústavnej sťažnosti. Zákonný sudca uviedol, že v právnej veci sťažovateľky bolo rozhodnuté rozsudkom č. k. 13 C 168/2012-1502 z 10. septembra 2020. Proti tomuto rozsudku podali odvolanie žalovaní 1 a 2, a to v celom rozsahu, žalovaný 3 proti výroku o trovách konania. Uznesením č. k. 13 C 168/2012 z 26. januára 2021 súd vyrubil žalovanej 1 (sťažovateľke) za odvolanie z 28. decembra 2020 podané elektronickými prostriedkami súdny poplatok vo výške 600 eur podľa položky 1 písm. a Sadzobníka súdnych poplatkov v spojení s § 6 ods. 2 a 3 zákona č. 71/1992 Zb. Proti tomuto uzneseniu podala sťažovateľka sťažnosť, ktorú okresný súd napadnutým uznesením zamietol. Následne okresný súd uznesením č. k. 13 C 168/2012 z 18. júna 2021 (č. l. 1696 spisu) dorubil súdny poplatok za odvolanie vo výške 530 eur, ktorý sťažovateľka uhradila. V ďalšom sa zákonný sudca pridrižiava odôvodnenia napadnutého uznesenia.

11. Sťažovateľka nevyužila právo podať repliku.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

12. Z odôvodnenia ústavnej sťažnosti vyplýva názor sťažovateľky, že došlo k porušeniu jej označených základných práv podľa ústavy, listiny a charty, ako aj práva podľa dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu, ktorý pri rozhodovaní o sťažnosti proti rozhodnutiu VSÚ použil ústavne nekonformný výklad právneho predpisu. Napadnuté uznesenie považuje sťažovateľka za nedostatočne odôvodnené, keďže okresný súd neposkytol jasné a zrozumiteľné odpovede na jej námietky uplatnené v sťažnosti.

IV.1. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

13. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva.

14. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Ani judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29. 5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

15. Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

16. Výklad a aplikácia zákonných predpisov zo strany všeobecných súdov musí byť preto v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu, ktorým je poskytnutie materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov konania. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno obmedziť toto základné právo v rozpore s jeho podstatou a zmyslom (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

17. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a vyjadrenia okresného súdu vyplýva, že predmetom konania vo veci samej bolo určenie vlastníctva k hnutelnej veci a jej vydanie.

18. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia ústavný súd zistil, že okresný súd aplikoval pri vyrubení súdneho poplatku za odvolanie (podané elektronicky sťažovateľkou v celom rozsahu) položku 1 písm. a) Sadzobníka súdnych poplatkov v spojení s § 6 ods. 2 a 3 zákona č. 71/1992 Zb.

19. V relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia okresný súd uvádza:

„Predmetom sporu bolo určenie vlastníckeho práva k hnutelným veciam, ktorých hodnota je nepochybne oceníteľná a podľa obsahu spisu predstavuje 20 000,- Eur... Keďže hodnota sporu je 20 000,- Eur, predstavuje súdny poplatok za elektronické odvolanie sumu 1 130,- Eur (1 200, Eur ako 6 % z 20 000,- Eur podľa položky 1 písm. a/ Sadzobníka súdnych poplatkov mínus 70,- Eur podľa § 6 ods. 3 zákona č. 71/1992 Zb.)... Keďže napadnutým uznesením bol žalovanému vyrubený poplatok vo výške 600,- Eur, súd záverom uvádza, že v súlade s § 13 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. vyrubí žalovanému 1/ ešte doplatok súdneho poplatku za odvolanie vo výške 530 Eur (600 + 530 = 1130,- Eur).“

20. Okresný súd v súvislosti s aplikáciou položky 1 písm. a) Sadzobníka súdnych poplatkov v spojení s § 6 ods. 2 a 3 zákona č. 71/1992 Zb. na právnu vec sťažovateľky cituje nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 478/2014-28 z 18. marca 2015 (ďalej len „citovaný nález“):

„Z ustanovenia § 10 ods. 1 advokátskej tarify vyplýva, že ak nie je ustanovené inak, základná sadzba tarifnej odmeny za 1 úkon právnej služby sa odvodzuje z tarifnej hodnoty, avšak v prípade, ak tarifnú hodnotu veci nie je možné vyjadriť v peniazoch alebo ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami, potom treba za základnú sadzbu tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby považovať jednu trinástinu výpočtového základu [§ 11 ods. 1 písm. a) advokátskej tarify].

Z uvedeného gramatického, logického a systematického posúdenia označených ustanovení advokátskej tarify možno vyvodiť záver, že pokiaľ je vec, právo alebo plnenie, ktoré je predmetom súdneho sporu, peniazmi oceníteľné, potom sa táto čiastka (suma) považuje za základ pre tarifnú hodnotu, a to aj v prípadoch určenia vlastníckeho práva k takejto veci, pretože citovaný právny predpis dôsledne rozlišuje situácie pre náhradu trov konania, kedy je predmet sporu peniazmi oceníteľný a kedy nie je. Preto nie je možné vychádzať z názoru, že daná situácia nie je právom regulovaná a že vždy, keď je predmetom konania určenie vlastníckeho práva k veci, nemožno tento predmet konania peniazmi oceniť z hľadiska tarifnej odmeny podobne, ako to je pri vyrubovaní súdneho poplatku za určovací návrh podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“). Inými slovami, explicitná úprava v tarife vylučuje použitie § 11 ods. 1 písm. a) advokátskej tarify a rovnako aj príslušných ustanovení zákona o súdnych poplatkoch (I. ÚS 119/2012).“

21. Podľa položky 1 Sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu zákona č. 71/1992 Zb. zo žaloby alebo z návrhu na začatie konania, ak nie je ustanovená osobitná sadzba

a) z ceny (z úhrady) predmetu konania 6 %, najmenej 16,50 eura, najviac 16 596,50 eura alebo z hodnoty predmetu sporu v obchodných veciach najviac 33 193,50 eura

b) ak nemožno predmet konania oceniť peniazmi 99,50 eura...

V poznámke 1 k položke 1 Sadzobníka súdnych poplatkov sa uvádza:

Zo žaloby na určenie, či tu právo je, alebo nie je, a zo žaloby na vypratanie nehnuteľnosti, bytu a nebytových priestorov alebo na vydanie veci sa poplatok vyberie podľa písmena b) tejto položky. Ak je predmetom konania viac hnutelných vecí alebo nehnuteľných vecí, poplatok sa vyberie iba za jednu z nich.

22. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu možno vyvodiť niekoľko modelových prípadov, keď interpretácia a aplikácia jednoduchého práva porušuje tiež ústavou garantované základné práva. Ide o prípady konkurencie noriem jednoduchého práva, konkurencie interpretačných alternatív jednej normy jednoduchého práva a prípady svojvoľnej aplikácie jednoduchého práva. Ide teda buď o situáciu, v ktorej ústavný súd sleduje, či vo veci aplikovaná právna norma sledujúca určitý ústavou chránený účel z pohľadu proporcionality nadobudla opodstatnene prednosť pred inou normou sledujúcou dosiahnutie iného ústavou chráneného účelu, alebo o situáciu, keď sa ponúka niekoľko interpretačných alternatív normy, alebo o situáciu svojvoľnej aplikácie jednoduchého práva, ktorej chýba racionálne odôvodnenie či prepojenie s ústavou chráneným účelom. V právnej veci sťažovateľky ide o druhý modelový prípad, teda o konkurenciu interpretačných alternatív jednej normy jednoduchého práva.

23. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia je zřejmé, akými úvahami sa okresný súd riadil pri určovaní súdneho poplatku za odvolanie, ako aj skutočnosť, že vo svojich záveroch vychádzal i z citovaného nálezu, avšak v okolnostiach posudzovanej veci nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať zvolenú interpretačnú alternatívu právnej normy za ústavne konformnú.

24. Ústavný súd konštatuje, že v citovanom náleze išlo o aplikáciu ustanovení vyhlášky č. 655/2004 Z. z., pričom nie celkom konzistentným a odôvodneným dôvetkom bola takáto interpretácia dotknutej právnej normy rozšírená o ďalšiu právnu normu, teda konkrétne zákon č. 71/1992 Zb. Zo samotného znenia § 10 ods. 2 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. *expressis verbis* vyplýva, že ak nie je ustanovené inak, považuje sa za tarifnú hodnotu výška peňažného plnenia alebo cena veci alebo práva, ktorých sa právna služba týka, určená pri začatí poskytovania právnej služby; za cenu práva sa považuje aj hodnota pohľadávky, hodnota záväzku a hodnota veci, o ktorej vlastníctvo sa vedie spor alebo ktorej vydanie je predmetom súdneho sporu. V prípade vyhlášky č. 655/2004 Z. z. citované znenie právnej normy neposkytuje široký priestor na jeho interpretáciu a i v prípade vlastníckej žaloby, resp. žaloby o vydanie veci bude za tarifnú hodnotu považovaná cena (hodnota) veci, ktorej sa spor týka, ak ide o ocenieľnú vec. Zákon č. 71/1992 Zb. okrem všeobecných ustanovení viažucich sa na ocenieľnosť predmetu sporu obsahuje na rozdiel od vyhlášky č. 655/2004 Z. z. navyše špeciálne ustanovenie (poznámka 1 k položke 1 sadzobníka), ktoré zohľadňuje práve typ konania, teda vytvára osobitnú skupinu žalôb, ktoré sú spoplatňované podľa položky 1 písm. b) Sadzobníka súdnych poplatkov, bez ohľadu na ocenieľnosť predmetu konania.

25. Ústavný súd zastáva názor, že v súvislosti s posudzovaním interpretácie a aplikácie dotknutých ustanovení zákona č. 71/1992 Zb. okresným súdom je dôležité poznať a pochopiť pohnútky zákonodarcu, teda poukázať na dôvodovú správu k zákonu č. 273/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Z dôvodovej správy okrem iného vyplýva:

«Navrhovanou zmenou zároveň dochádza k vypusteniu dikcie ohľadne vyrubovania súdnych poplatkov, ak ide o určenie vlastníctva. Žaloba na určenie vlastníckeho práva predstavuje z hľadiska zákonnej procesnej klasifikácie žalôb (porov. § 80 Občianskeho súdneho poriadku) „klasickú“ určovaciu žalobu, ktorú subsumuje dikcia navrhovaná v prvom bode spoločných poznámok k položkám 1 a 2. Preto na rozdiel od platného právneho stavu, ktorý spoplatňuje žaloby na určenie vlastníckeho práva enormne vysokým súdnym poplatkom podľa položky 1 písmena a), budú „vlastnícke“ žaloby podliehať paušálnej sadzbe podľa písmena b).»

26. Z citovaného znenia dôvodovej správy vyplýva, že úmyslom zákonodarcu bolo postaviť žaloby o určenie vlastníckeho práva na roveň ostatných určovacích žalôb, keďže dovtedajšia právna úprava, keď boli vlastnícke žaloby spoplatňované podľa hodnoty (ceny) ich predmetu, vystavovala účastníkov konania „enormne vysokým súdnym poplatkom“.

27. Ak okresný súd vychádzal pri určení výšky súdneho poplatku za odvolanie z hodnoty predmetu konania bez toho, aby prihliadol na jeho podstatu, teda že ide o typ žaloby, ktorej spoplatnenie je upravené v poznámke 1 k položke 1 Sadzobníka súdnych poplatkov, tak sa podľa názoru ústavného súdu v právnej veci sťažovateľky natoľko odchyľil od ustanovení dotknutého právneho predpisu, že zásadne poprel jeho účel a význam, v dôsledku čoho je napadnuté uznesenie ústavne neakceptovateľné, neudržateľné a zároveň je príčinou vyslovenia záveru o jeho arbitrárnosti.

28. V dôsledku už uvedených nedostatkov poskytnutej súdnej ochrany zo strany okresného súdu, ktorá nezodpovedá právu sťažovateľky na ústavne konformný výklad a aplikáciu zákonných noriem v jej právnej veci ako významných súčastí práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces, ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

IV.2. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny

29. Ústavný súd ústavnej sťažnosti sťažovateľky v časti, ktorou namietala porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny napadnutým uznesením okresného súdu, nevyhovel s ohľadom na skutočnosť, že napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd tak bude

mať znova príležitosť poskytnúť súdnu ochranu všetkým právam sťažovateľky vrátane práv majetkových (bod 4 výroku nálezu).

IV.3. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 17 ods. 1 a čl. 47 charty

30. Podľa čl. 51 ods. 1 charty sú ustanovenia charty určené členskými štátmi výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Európskej únie. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie sa základné práva zaručené v právnom poriadku Európskej únie uplatnia vo všetkých situáciách, ktoré upravuje právo Európskej únie, avšak nie mimo týchto situácií. Pokiaľ teda určitá právna situácia nepatrí do pôsobnosti práva Európskej únie, nemôžu sa na akty členských štátov vzťahovať ani ustanovenia charty (porov. napr. rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 30. júna 2016 vo veci C-205/2015, Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Brașov proti Vasilemu Tomovi, Biroul Executorului Judecătoresc Horațiu-Vasile Cruduleci, body 23 a 24, ECLI:EU:C:2016:499).

31. Z obsahu ústavnej sťažnosti ani príloh k nej priložených podľa názoru ústavného súdu nevyplývajú žiadne dôvody na záver, že by všeobecný súd aplikoval v právnej veci sťažovateľky právo Európskej únie.

32. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd časti ústavnej sťažnosti vo veci namietaného porušenia základného práva zaručeného čl. 47 charty napadnutým uznesením okresného súdu nevyhovet (bod 4 výroku nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať

33. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 2 a 3 písm. b) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd zruší rozhodnutie alebo opatrenie, ktorým boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa. Ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

34. Vzhľadom na to, že ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu (predovšetkým dôvody uvedené v bodoch 22 až 27), bolo pre dovŕšenie ochrany porušených práv potrebné využiť aj právomoc podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, resp. podľa § 133 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde, a preto zrušil napadnuté uznesenie okresného súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu).

35. Pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľky bude povinnosťou okresného súdu predovšetkým náležite aplikovať relevantnú právnu úpravu ústavne konformným spôsobom a následne jasne a zrozumiteľne odôvodniť právne závery, ku ktorým dospel a na ktorých založil svoje rozhodnutie.

36. V ďalšom postupe je okresný súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Okresný súd je tiež viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné jeho doručením (§ 134 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

VI. Trovy konania

37. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. Za prvé dva úkony právnej služby, t. j. prevzatie a prípravu zastupovania a podanie ústavnej sťažnosti, vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2020, ktorá bola 1 087 eur, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2021. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2021 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. predstavuje sumu 181,17 eur. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom 10,87 eur (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 192,04 eur za jeden úkon uskutočnený v roku 2021, t. j. za dva úkony 384,08 eur. Keďže právna zástupkyňa sťažovateľky je platiteľom dane z pridanej hodnoty, uvedená suma bola zvýšená o daň z pridanej hodnoty vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Ústavný súd teda priznal úspešnej sťažovateľke náhradu trov konania v sume 460,90 eur (bod 3 výroku nálezu).

38. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. marca 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu